

Саєнсус М.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний економічний університет*

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ: СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА

Під впливом поглиблення міжнародного розподілу праці, прискорення науково-технічного прогресу сучасна світова економіка зазнає глибоких змін на основі інформатизації, глобалізації та регіоналізації світового господарства. Загострення міжнародної конкуренції, трансформація зовнішньоекономічних відносин визначають необхідність формування нових підходів до забезпечення сталого розвитку національних економік. Одним із таких новітніх підходів у стратегії розвитку провідних країн світу є логістизація процесів суспільного відтворення.

Для України, сучасну економічну ситуацію характеризують мінливість попиту на товари і послуги, що супроводжується зростанням індивідуалізації і зміною потреб клієнтів; зростання конкуренції на ринках збуту і, як наслідок, перерозподіл часток і додаткова їх фрагментація; глобалізація процесів, різноманіття дестабілізуючих факторів навколишнього середовища, що призводять до значних помилок при прогнозуванні результуючих показників діяльності підприємств. Україна, яка має досить потужний транзитний потенціал, розташована на перехресті панєвропейських транспортних коридорів і світогосподарських зв'язків, саме логістизація національної економіки та формування та розвиток логістических систем може стати найважливішим фактором підвищення конкурентоспроможності. Разом з тим, комплекс науково-практичних проблем, пов'язаних з формуванням та розвитком, насамперед, логістичних систем, залишається недостатньо дослідженим у зарубіжній та вітчизняній науковій літературі [8].

В українській економіці, яка лише нещодавно визнана світовим співтовариством «ринковою», розповсюдження та практичне використання логістики тільки розпочинається. Все це зумовлює необхідність узагальнення теорії розвитку логістичних систем у вітчизняної економіки та стратегічних напрямків її реалізації.

На сучасному етапі можна спостерігати інтенсивний розвиток логістики в формі окремих тенденцій розвитку, тобто перехід від трактування їх як спеціальних функцій на підприємстві до все більш перебудованих концепцій управління, визначають одночасно все більш реальні і потенційні передумови і сфери для інтеграції. Інтеграція логістики в інноваційній діяльності промислового підприємства і розробки його стратегії конкурентних переваг передбачає врахування ринкових факторів, що визначають ефективність функціонування підприємства [4, с. 87]. Системний підхід в тій чи іншій мірі причетний до створення цінностей не тільки для споживача, а й для самого підприємства, так як поліпшення за допомогою логістики корисності місця і часу в кінцевому підсумку впливає на прибуток підприємства. Розуміння логістики як інтегрованого управління потоками передбачає використання

певних методів логістики. Основу методу логістики становить системний підхід до вивчення економічних явищ, а саме логістичних потоків.

Системний підхід (англ. Systems thinking – системне мислення) – напрям методології [1, с. 94; 2, с. 97-123] досліджень, який полягає в дослідженні об'єкта як цілісної множини елементів в сукупності зв'язків між ними, тобто розгляд об'єкта як системи [3, с. 30-42]. Використання системного підходу в логістиці означає, що логістичні процеси розглядаються у взаємозв'язку один з одним та з іншими видами діяльності. Логістика підприємства розглядається як певна логістична система із внутрішніми та зовнішніми зв'язками, яка складається з комплексу взаємозалежних підсистем. Системний логістичний аналіз – це сукупність методів і засобів вироблення, прийняття й обґрунтування рішень при створенні, дослідженні й управлінні логістичними системами.

Окрім системного підходу логістика використовує інші методи: – дослідження операцій (зокрема методи розв'язання транспортної задачі, визначення оптимального розміру запасів, оптимізація кількості та розміщення розподільних центрів); імітаційного моделювання, наприклад, моделювання матеріального потоку; аналізу повних витрат; аналізу конфліктів цілей («trade off»); експертних оцінок. Зменшені за рахунок логістики витрати і сильна ринкова позиція відповідно підсилить логістичну систему, вплине на становище підприємства в цілому.

Основне завдання логістики – побудувати ефективну систему постачання. Згідно набирає обертів стратегія lean-логістики («ощадлива логістика») у багатьох компаніях все процеси, що відбуваються в ланцюжку поставок, є втратами, а мета провідних гравців ритейлу і виробничих компаній – ці втрати мінімізувати або усунути. Першим кроком до lean-логістики є оптимізація витрат. Більшість респондентів (73%) вважають, що зниження витрат і далі допоможе підвищити рентабельність діяльності [9].

Також експерти вважають впровадження технологій одним з найефективніших методів підвищення рентабельності бізнесу (64% опитаних). Сьогодні інноваційні логістичних технології трансформують практично кожен галузь – від великого бізнесу до фермерських господарств. Через складність організації і непрозорості в логістиці інновації впроваджуються дуже повільно. Однак у зв'язку з розвитком нових Інтернет технологій логістика стала змінюватися [6; 9].

Логістична класифікація розглядає організаційно-управлінські інновації в логістичних процесах, що стосуються використовуваних методів і механізмів організації та управління логістичними процесами (транспортними, складськими, пакувальними і т. п.), серед яких штрих-кодування, стандартизація вантажних одиниць, позначення і т. д.; продуктові інновації щодо логістичних властивостей товарів, підвищують транспортно-складську їх податливість; продуктові інновації щодо експлуатаційних властивостей, що стосуються засобів виробництва і техніки логістичних процесів (інфраструктури логістичних процесів) [7; 8].

У 2012 році американський журнал The Economist провів дослідження впливу нових технологій на бізнес і ланцюжок поставок компаній. Здавалося, що прогнози абсолютно нереалістичні, але в 2016 році вони почали збуватися. Підсумки дослідження звучали так:

1. «Технологізація» торкнеться всіх індустрії без винятку. Розвиватися зможуть лише ті компанії, які будуть максимально швидко впроваджувати нові технології.

2. Компаніям буде важче маскувати погану якість і / або високі ціни, так як технології відкриють доступ до інформації для всіх споживачів в будь-якої точки планети і зроблять все процеси більш прозорими і зрозумілими.

3. Ті, хто зможуть скористатися цим, почнуть створювати бізнес на основі Big Data [9].

Логістична концепція розширює коло корисних властивостей інновацій – логістичної придатності, під якою ми маємо на увазі здатність інновації до ощадного виконання над нею логістичних операцій, а саме відвантаження, розвантаження, перевезення, відпуск зі складу, зберігання, перевантаження з одного виду транспорту на інший, сортування, консолідацію, маркування тощо. У сучасних умовах стратегія і тактика логістичного бізнесу орієнтована на споживача, і в цьому відношенні логістика повинна сформувати рівні якості логістичного сервісу, що задаються логістикою фірми і відповідають очікуванням споживачів [9]. Стратегічні рішення щодо конфігурації логістичної мережі включають визначення її перспективної структури, логістичних каналів і ланцюгів, а тактичні дії спрямовані на синхронізацію кількісного та якісного складу ланок логістичної системи та адаптацію їх діяльності до змін середовища, оптимізацію дислокації логістичних інфраструктурних потужностей. Виконання кожної логістичної операції супроводжується відповідними витратами, які несуть конкретні ланцюга логістичної системи. Якщо врахувати існуючу тенденцію до зміщення центру ваги витрат в напрямку від виробничих до транспортно-складських і пакувальних, то логістика є сферою діяльності, де залишаються суттєві потенційні можливості скорочення витрат підприємства.

Список використаних джерел:

1. Аникин, Б. А. Логистика: учебник / Б. А. Аникин. – М.: Проспект, 2013. – 406 с.
2. Бауэрсокс, Д. Логистика: интегрированная цепь поставок / Д. Бауэрсокс, Д. Клосс. – М.: Олимп-Бизнес, 2008. – 640 с.
3. Бродецкий, Г. Л. Моделирование логистических систем. Оптимальные решения в условиях риска / Г. Л. Бродецкий. – М.: Вершина, 2006. – 376 с.
4. Сергеев, В. И. Логистика в бизнесе: учебник / В. И. Сергеев. – М.: ИНФРА – М, 2001. – 608 с.
5. Christopher Martin, Helen Peck, (2004) «Building the Resilient Supply Chain», International Journal of Logistics Management, The, Vol. 15 Iss: 2, P. 1-14.
6. Gassmann, O. Network configuration, customer centricity and performance of open business models: A solution provider perspective / O. Gassmann, K. Frankenberger, T. Weiblen // Industrial Marketing Management. – 2013. – № 42. – P. 671-682.
7. Передовой опыт, решения и инновации на форуме лидеров логистики в Киеве\ <http://logist.fm/news/peredovoy-opyt-resheniya-i-innovacii-16-fevralya-2017-na-forume-liderov-logistiki-v-kieve>.
8. Технологии в логистике: какие инновации используют крупные игроки e-commerce\ <http://emagnat.ru/tehnologii-v-logistike.html>.
9. Чухрай Н. І. Формування інноваційного потенціалу промислових підприємств на засадах маркетингу і логістики. https://www.br.com.ua/referats/dysertacii_ta_autoreferaty/124339.htm.